

MEMORIAL: “Covid-19, un dol col·lectiu”

Saló de Cent. Ajuntament de Barcelona

Barcelona, 25 d'octubre de 2021

Memorial Josep M Armengou i Iglésias (02/02/1950 - 08/05/2020)

Per una ètica de la ciutadania

Àngels Vives Belmonte

Estimat Josep M, avui al Saló de Cent, en el cor d'una institució que ens dona acollida, l'Ajuntament de Barcelona, voldria parlar de tu, tractant de transmetre a les persones que ens trobem aquí el meu reconeixement.

Fa més de 35 anys que ens coneixem i no hem tingut una relació continuada. Han passat anys que no ens hem vist, i justament ara que ja no hi ets aquí, conec de tu, a través de la teva família, coses de la teva biografia que m'emocionen i em fan més coherent la meva percepció de qui ets.

Al mig d'una catàstrofe, tu te'n vas amb l'elegància que et caracteritza, sense fer soroll ni donar feina, però deixant un impacte important en tots. No ens ho esperàvem. No ens havíem fet a la idea.

Tal vegada, has preferit marxar en plena forma, sense transitar per una senectut que de vegades és difícil per un i pels altres.

Avui ens trobem per fer un reconeixement a tants de nosaltres que hem patit la pandèmia d'una manera cruel. Aquells que han deixat la vida i no han pogut acomiadar-se dels seus en unes condicions raonables. Que han viscut el seu final al mig d'un espai rar, a on eren atesos per uns éssers estranys recoberts de plàstics, però, que pels ulls i la mirada ens feien saber que eren humans i que també patien, i que també emmalaltien, i que també morien.

I volem també donar constància del reconeixement per les seves famílies, i també per la teva. Famílies que no van poder donar un comiat de tribu en la pèrdua dels seus. Comiat que necessitem per saber que no estem en un malson, que allò terrible ens està passant.

Imagino el teu adeu dràstic, sobtat, i el penso com quelcom que no volies així.

La raó de que estem aquí reunits per parlar de tu ha estat la teva trajectòria i la vinculació a la Fundació durant molts anys. Però abans d'entrar aquí, voldria fer uns traços a llapis, com un petit esbós del nen que vas ser i que em va arribar parlant amb la teva dona, Irene, i els teus fills, Adrià i Martí.

M'explicaven que eres el germà gran d'una fratria de sis. Que vas néixer a Manresa on vivia la teva família i els pares et van enviar a estudiar a Barcelona, intern, quan tenies onze anys.

La primera descripció que fa la Irene és que eres un home "legal". I quadre perfectament amb la meva percepció. En la conversa arriben altres maneres de descriure't, teixides entre els tres: apassionat, coherent, arriscat, tossut, sorneguer, innocent, cívic, addicte al debat, interessat per tot el que és col·lectiu. Estricta amb algunes idees com l'aprofitament integral dels recursos. No es pot llançar ni un crostó de pa.

M'ho van explicant amb anècdotes, algunes que tu també havies compartit amb nosaltres, en un grup de treball a la Fundació.

Com et semblava imprescindible de assenyalar, educadament, la transgressió que algú feia de l'espai públic. Llençar un paper a terra, posar els peus en el seient de davant en un transport, deixar clar que el "pas cebra" era un espai on els vianants tenen prioritat. De vegades arriscant, però per alguna raó mai va passar res. Ens animaves a seguir el teu exemple, amb la idea de que això ens feia assumir responsabilitat de l'espai públic. Era la teva manera d'entendre la democràcia participativa. I ara sé que tens raó.

La Irene, va dir, emocionada, que et mereixies haver gaudit més dels teus nets, petits encara, i que t'havien proporcionat una font de vitalitat nova.

El que ens porta aquí és tot el teu treball incansable per omplir de sentit i contingut el tema de la Salut Pública. Eres metge especialista en Medicina Preventiva i Salut Pública. I ho tenies clar.

Primer vas treballar a la Mútua de Terrassa. Jo et vaig conèixer treballant a Centre de Salut Mental de Sabadell, cap a l'any 1985. Havies estat reclutat des d'un ajuntament d'esquerres amb l'Antoni Farrés i el regidor de Salut, Josep Ma Plans. En el nostre encontre em va arribar la idea que tu estaves treballant des d'un lloc nou. Explicaves, i jo no havia sentit mai a un metge, que anaves a alguns bars o restaurants del terme municipal per verificar les condicions de l'aigua que usaven o com s'elaborava el menjar, i també, important, quines eren les condicions de salut laboral dels treballadors.

I això només era el principi. Tota la concepció preventiva en Salut la transmeties d'una manera molt interessant i nova, a on només hi havia una tradició mèdica al ús.

Sé que, més endavant, vas anar a treballar a l'Agència de Salut Pública, i després com a tècnic a la Diputació en qüestions relatives a formació dels professionals. Tenies clar que era necessària una tasca de sensibilització del professionals en qüestions relatives a SM.

Sé que el teu pas per diferents administracions no ha estat fàcil. Una característica teva essencial és que sempre dius el que penses, tot i que ho dius bé. Però generalment això té un preu. Jo també he tingut aquesta experiència.

Has estat implicat en tot el que has trobat i que t'ha interpellat en el teu lloc com a metge de salut pública i ciutadà. T'has implicat en múltiples plataformes, associacions, propostes noves des d'una perspectiva de defensa del que és col·lectiu. Has col·laborat

en temes de Migració, justament en Atlàntida, amb la Montserrat Feu, quina coincidència? Has treballat amb múltiples projectes, de caràcter associatiu i reivindicatiu. La PAH, Grup Qualitat de Vida, el Patronat de Tres Turons. Has participat en el projecte amb la Itziar González i l'Arcadi Oliveras en un projecte de país. També en la Plataforma del Transport Públic y en la Plataforma per salvar els arbres (plataners) del Passeig Maragall, que t'estan agraïts, i les veïnes i veïns també.

Amb nosaltres, la Fundació CCSM has treballat en diferents moments. Vull recordar especialment, el treball que des del 2012 fins al 2019, vàrem fer junts dins del GIE (Grup d'Intercanvi i Elaboració) a propòsit de V Congrés Català de SM.

Es tractava de pensar al mig de la macro crisi econòmica com seguir endavant amb la posta en marxa de pensament col·lectiu. Aquesta crisi, que a més, havia comportat unes retallades sanitàries de les que encara no ens hem recuperat.

Després del treball grupal inicial, vàrem crear un grup més reduït, amb d'altres companys, per elaborar el que vàrem anomenar "Decàleg per a un País Nou" en el que la Lara Díez i tu, Josep M, vau portar la coordinació.

El que voldria transmetre és de quina manera sento viva aquesta concepció teva del que és la Salut, del que és la responsabilitat de cada ciutadà i com exercir-la.

Necessito afegir, per finalitzar, un altre dimensió de la teva manera d'estar al món. La teva implicació en la recuperació del Casal del barri Font d'en Fargas. La teva tenacitat per passar d'un Casal parroquial a un de municipal i gestionat pels veïns i veïnes, constituïts amb Associació del Casal Font d'en Fargues, ara fa 10 anys. Amb gran activitat cultural i que vas presidir en una primera etapa.

També alguns concerts compartits i la trobada curta després del cinema a Palafrugell.

Josep M. gràcies per tot això.